

DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975359023.05>

CZU: [339.543.624:061.1EU]:338(478)

THE ROLE OF DCFTA IN THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

ROLUL DCFTA ÎN DEZVOLTAREA ECONOMIEI NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

POTORAC Doina, studentă, Specialitatea: EMREI

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chisinau, str.Banulescu-Bodoni 61,

www.ase.md

e-mail autor: 2001doinella.potorac@gmail.com

***Abstract.** Moldova-EU free trade agreement implies gradual liberalization (up to 10 years from signing) of trade in goods and services, free movement of labor, reduction of customs duties, technical and non-tariff barriers, abolition of quantitative restrictions and harmonization of EU acquisitions. Thus, the DCFTA (Deep and Comprehensive Free Trade Area between the Republic of Moldova and the European Union) is part of the European Association Agreement and brings additional economic benefits to the Republic of Moldova.*

***Keywords:** DCFTA, trade, companies, duty, business environment, foreign direct investment.*

JEL CLASSIFICATION: P45, O11, N74, M21, H25, F62

INTRODUCERE

Relațiile comerciale dintre UE și Republica Moldova reprezintă un factor important în creșterea economică a țării, așa cum UE a devenit treptat principalul partener comercial al Republicii Moldova, atât pentru importuri, cât și pentru exporturi. La momentul actual comerțul extern al R. Moldova cu UE este reglementat de acordul numit Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA). Acest acord are scopul să stabilească relații comerciale dintre RM și UE bazate pe condiții avantajoase pentru ambele părți, ce constau în eliminarea taxelor vamale de import și export în comerțul produselor între aceste părți. În ultimii ani, cooperarea dintre UE și Republica Moldova a crescut substanțial, atât din punct de vedere financiar, cât și în ceea ce privește modul cooperării.

DCFTA aduce beneficii mediului de afaceri și societății la general, în diferite moduri. În mod special, în contextul conflictului armat din Ucraina, țările UE vor fi cele care vor substitui produsele importate din Ucraina, Rusia și Belarus. În acest sens, se poate constata cu fermitate impactul pozitiv net al acestuia. Astfel, pentru cercetarea dată mi-am propus următoarele obiective:

- Evidențierea importanței unei Zone de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător cu UE;
- Analiza beneficiilor atât pentru societatea moldovenească, cât și pentru întreprinderi;
- Determinarea oportunităților ZLSAC în contextul crizei pandemice;

- Examinarea previziunilor pentru anii urmatori.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Prin implementarea ZLSAC se facilitează accesul produselor autohtone pe piața UE, fapt ce presupune conformarea calității acestora la standardele europene. Procesul de conformare este unul de lungă durată și necesită aplicarea reformelor economice care vor influența direct activitatea companiilor din Moldova. Acesta include o serie de prevederi care vizează reformarea comerțului și politicilor comerciale ale Republicii Moldova, în conformitate cu acquis-ul comunitar. Toate aceste politici vor viza modernizarea economiei, atragerea investițiilor UE în țară, pentru un mediu mai previzibil al politicilor. [1]

DCFTA oferă obligațiuni tarifare. Aceasta presupune eliminarea completă a tuturor taxelor de import și interzicerea taxelor de export, pentru toate produsele UE. Doar câteva din bunurile agricole (majoritatea de origine animală, zahăr și produse cereale), care sunt considerate sensibile în UE, vor fi obiectul monitorizării fluxurilor comerciale. Această monitorizare va viza asigurarea că importurile produselor clasificate ca fiind fabricate în Moldova corespund capacității de producție a republicii și că nu are loc eludarea taxelor în cazul produselor originare din alte țări. În plus, o categorie limitată de fructe și legume, care sunt obiectul prețului de intrare în UE, va fi liberalizată (ad valorem free) în cadrul contingentelor tarifare acoperind fluxurile comerciale tradiționale. [2]

Tabel 1. Valorificarea contingentelor tarifare în anul 2021 (01.01 – 31.12.2021)
Produse care fac obiectul unui mecanism împotriva eludării. [3]

Denumirea produsului	Valoare Contingent	Valorificare (tone). 31.12.2021	Completare (%)	Contingent Total
Carne de porc	4500	0	0%	100%
Carne de pasare	600	0	0%	100%
Produse lactate	1 700	0	0%	100%
Oua in coaja	7000	0	0%	100%
Oua si albumine	400	0	0%	100%
Grâu, faina si aglomerate sub forma de pelete	150 000	169 975	113%	100%
Orz, faina si aglomerate sub forma de pelete	100 000	14 347	14%	100%
Porumb, faina si aglomerate sub forma de pelete	250 000	130 484	52%	100%
Zaharuri	37 400	18 778	50%	100%
Cereale prelucrate	5 000	15 659	313%	100%
Țigarete	1 000	8	1%	100%
Produse lactate prelucrate	500	0	0%	100%
Zahăr prelucrat	4 200	2 207	53%	100%
Porumb zaharat	1 5000	3 053	204%	100%

În primii ani după semnarea ZLSAC, exportul produselor agroalimentare a fost influențat anume de îmbunătățirea regimului comercial, fapt ce a determinat sporirea exporturilor

(cereale, vinuri, fructe). Iar ulterior (în anii 2018-2019), diminuarea exporturilor a fost determinată fie de suprasaturarea pieței UE (în cazul nucilor), fie de reducerea prețurilor pe piața UE (în cazul cerealelor și a semințelor oleaginoase), ceea ce a determinat reorientarea către alte piețe (de ex. Turcia). Astfel, exporturile cu aceste produse spre UE s-au ridicat la 592 mil USD în 2019. Chiar și în această situație, acestea înglobează circa 50% din total exporturi agroalimentare ale țării. Pandemia COVID-19 a afectat performanțele economice ale Republicii Moldova. Surprinzător este faptul că, în primele nouă luni ale anului 2020, exporturile de produse agroalimentare au înregistrat chiar o ușoară dinamizare f-a-p, cu + 3,5%. În același timp, exporturile spre UE s-au contractat cu circa 10,1% în perioada de referință. [4]

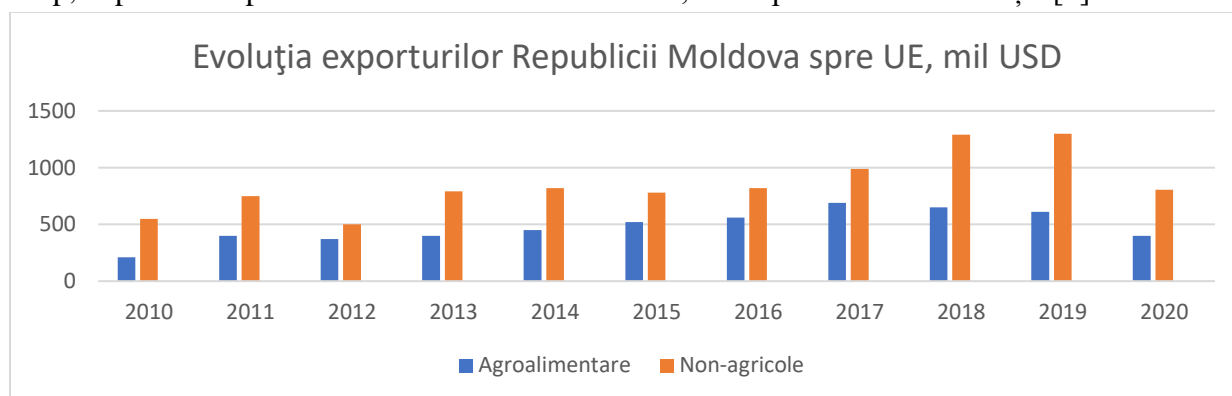

Figura 1. Evoluția exporturilor Republicii Moldova spre UE, mil USD

Sursa: Calcule Expert-Grup în baza datelor BNS

ZLSAC aduce numeroase beneficii pentru Moldova:

1. Este avantajos în termen de creștere a venitului național. Pe termen scurt, ZLSAC este așteptat să ducă la o creștere de 75 milioane euro a venitului național, pe termen lung, schimbarea estimată ar fi dublul acestei sume (142 milioane euro). Schimbările relative în venitul național al Moldovei ar trebui să rezulte în creșterea PIB-ului cu 5,4% pe termen lung. Majoritatea din aceste creșteri, se va datora reducerii măsurilor sanitare și fitosanitare (SFS) și barierilor tehnice în calea comerțului (BTC), care reprezintă 62 milioane euro. A doua cea mai importantă contribuție pentru Moldova, pe termen scurt este liberalizarea pieței serviciilor, care valorează 28 milioane EUR.

2. Va spori comerțul între UE și Moldova. Creșterea exporturilor pe termen scurt și lung este estimată la +15% și respectiv +16%, iar importurile vor crește cu 6% și respectiv 8%. Acest lucru presupune că ZLSAC va îmbunătăți pe termen scurt, balanța comercială a Moldovei. Pe termen lung, reducerea măsurilor non-tarifare ar putea aduce beneficii în valoare de 283 milioane euro. Pentru produsele interne se așteaptă o reducere a prețului, rezultând astfel într-o mărire a capacității reale de cumpărare a consumatorilor.

3. Normele interne perfecționate vor îmbunătăți siguranța produselor de consum și ca rezultat a consumatorilor. ZLSAC, prin furnizarea unui regim mai previzibil și stabil, bazat pe legislația UE, este așteptat să sporească fluxurile investițiilor străine în țară, astfel creând mai multe întreprinderi și consolidând economia și sectoarele private.

4. Salariile în Moldova sunt proiectate să crească cu 3,1% pe termen scurt și 4,8% pe termen lung. În același timp, se așteaptă că prețurile de consum să se reducă cu 1,0% pe termen

scurt și 1,3% pe termen lung, în special datorită sporirii competiției de import. Acest lucru înseamnă că puterea de cumpărare a cetățenilor Republicii Moldova va crește, în special pe termen lung.

5. Dezvoltare durabilă și transparență. Aceste două capitole vizează faptul că dezvoltarea economică în Republica Moldova e necesar să aibă loc în ceea ce privește legislația mediului, socială și cea de lucru, în particular acordurile internaționale relevante în cadrul cărora Moldova este membru, implicând transparența necesară în elaborarea politicilor. Disciplinele menționate se referă la implicarea activă a societății civile, a experților relevanți și a părților interesate în elaborarea politicilor, consultări și deschiderea în ceea ce ține de formularea și implementarea politicilor referitoare la ZLSAC. [5]

Comerțul dintre Moldova și Uniunea Europeană a devenit mult mai echilibrat grație creșterii rapide a exporturilor pe piața UE și reducerii importurilor de produse industriale din UE. Prin urmare, DCFTA a contribuit la atenuarea presiunilor asupra balanței comerciale și, respectiv, asupra contului curent, fiind un element important care securizează stabilitatea macrofinanciară a țării.

Pentru următorii ani, politicile publice în contextul implementării DCFTA trebuie să țină seama de 2 priorități strategice privind creșterea cantitativă și calitativă a exporturilor pe piața UE. Dinamica și structura exporturilor Moldovei pe piața UE din ultimii ani denotă faptul că primele efecte ale DCFTA s-au propagat mai mult prin intermediul eliminării barierelor tarifare (eliminarea taxelor vamale și aplicarea contingentelor tarifare) și mai puțin prin intermediul investițiilor și competitivității. Prin urmare, în lipsa valorificării mai plene a oportunităților DCFTA și a unor schimbări sistemice și structurale mai profunde, beneficiile DCFTA observate până acum ar putea avea un caracter temporar, iar carențele fundamentale de competitivitate a producătorilor autohtoni ar putea perpetua.[6]

CONCLUZIE

În ultima perioadă în Republica Moldova s-au efectuat importante schimbări și se atestă succese în cadrul relațiilor internaționale și anume în procesul de cooperare și parteneriat cu Uniunea Europeană. De asemenea aceste relații au avut un impact favorabil asupra economiei Republicii Moldova și au jucat un rol foarte important în consolidarea țării. Așadar, este evidentă importanța colaborării în viitor și stabilirea unor relații ce ar putea aduce un beneficiu major și o cale spre o dezvoltare economică durabilă. Prioritatea de bază pentru viitor rămâne continuarea negocierilor privind noua Agendă de Asociere RM-UE. Totodată este inevitabilă participarea plină în procesul de stabilire a noilor priorități ale Parteneriatului Estic în vederea promovării obiectivelor prioritare de integrare europeană al RM, cât și aprofundarea relațiilor și parteneriatelor strategice ale Republicii Moldova, inclusiv a parteneriatului strategic cu România, ținând cont de complexitatea acestuia.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Publicația: Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA), disponibilă la: <https://www.odimm.md/files/publicatii/Newsletter.EEN.3.pdf>
2. Raport privind informații generale despre ZLSAC, disponibil la: https://www.me.gov.md/sites/default/files/informatii_generale_despre_zlsac.pdf
3. Raport privind Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, dispobil la: <https://www.me.gov.md/ro/dcfta>
4. Analiză privind OPORTUNITĂȚILE ZLSAC ÎN CONTEXTUL CRIZEI PANDEMICE, disponibilă la: https://www.expert-grup.org/media/k2/attachments/FES-ZLSAC_2020-ROM.pdf
5. Publicația: Avantajele ZONEI DE LIBER SCHIMB APROFUNDAT ȘI CUPRINZĂTOR UE-MOLDOVA vs Uniunea Vamală (Rusia- Kazahstan- Belarus), disponibilă la: https://www.me.gov.md/sites/default/files/13-09-15_dcfta_advantages_vs_customs_union_moldova_final_ro.pdf
6. Publicația: ZLSAC după 5 ani de implementare: impactul estimat și concluzii pentru următorii 5 ani, disponibilă la: <https://www.expert-grup.org/ro/biblioteca/item/1827-zlsac-dupa-cinci-ani-de-implementare-impactul-estimat-si-concluzii-pentru-urmatorii-cinci-ani&category=194>

Coordonator științific: DODU-GUGEA Larisa, dr., conf.univ.

Academia de Studii Economice din Moldova,

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail: dodu-gugea.larisa@ase.md